

УДК 343.9(477)

Катерина Вікторівна ГОРБУНОВА,

викладач кафедри кримінального процесу

та організації досудового слідства факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ,

аспірантка кафедри кримінального права і кримінології

факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ;

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1120-2682>

НЕЗАКОННЕ ПОЛЮВАННЯ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Із початком повномасштабного вторгнення російського загарбника на українську територію гостра необхідність збереження життя цивільного населення, забезпечення об'єктів критичної, військової та цивільної інфраструктури, захисту нашої державності і суверенітету мала своїм наслідком введення в державі воєнного стану. Одним із правових наслідків дії в Україні останнього стало певне обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина, законних інтересів юридичних осіб, а також введення низки заборон у різних сферах суспільного життя.

Серед указаних вище обмежень і заборон можна зазначити й тимчасову заборону полювання на весь період воєнного стану. Відповідно до статті 8 Закону України «Про мисливське господарство та полювання» встановлення обмежень щодо користування мисливськими угіддями та здійснення полювання належить до повноважень обласних, районних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій [1]. На період дії правового режиму воєнного стану на відповідних територіях повноваження місцевих державних адміністрацій здійснюють військові адміністрації. Заборона полювання була введена майже на всій території України.

Необхідно зазначити, що умови воєнного стану досить вдало майже з перших днів його введення почали використовуватися кримінальним елементом нашого суспільства. Структура злочинності в державі також зазнала певних змін під впливом цих умов. Зважаючи навіть на, нібито, не велику суспільну небезпечність кримінальних правопорушень, передбачених статтею 248 КК України («Незаконне полювання»), із введенням заборони на полювання в Україні кількість таких діянь не звелася до нуля. Навпаки, це явище

продовжило існувати. Зокрема, звертаючись до статистичних показників, зазначимо, що у 2022 році відповідно до статистики Офісу Генерального прокурора за статтею 248 КК України було обліковано лише 17 кримінальних правопорушень, 8 з яких – кримінальні проступки (ч. 1 статті 248 КК України), а 9 – злочини (ч. 2 статті 248 КК України) [2], а у 2023 році – 29 кримінальних правопорушень, 19 з яких – кримінальні проступки, а 10 – злочини [3]. У цьому ключі доречно звернути увагу на той факт, що у 2021 році («довоєнному») кримінальних правопорушень за статтею 248 КК України було обліковано у кількості 47 кримінальних правопорушень, 38 з них – кримінальні проступки, а 9 – злочини [4]. Отже, не зважаючи на введення воєнного стану та заборону полювання в Україні, рівень злочинності за ч. 2 статті 248 КК України залишився, можна сказати, без змін. Не значна кількість діянь із нібито й не із занадто високим ступенем суспільної небезпечності все ж таки може свідчити про певні загрози для стану правопорядку. Проте суспільна небезпечність і шкода, що завдається подібними злочинами, підкреслюється й обсягами латентності цього явища.

Так, за результатами проведеного авторкою протягом лютого-березня 2024 року всеукраїнського анкетування більше, ніж 4 000 працівників Національної поліції на запитання про те, чи всі випадки незаконного полювання підпадають під реєстрацію в Україні, найбільшу частку відповідей склала думка про те, що до обліку потрапляє в кращому випадку половина таких діянь (31,6 % респондентів). Наступною за чисельністю групою стали респонденти, які вказали, що майже всі такі випадки фіксуються правоохоронними органами (27,6 % опитуваних). Кожний четвертий респондент вказав, що всі випадки незаконного полювання реєструються в державі, а найменшу групу склали ті, хто зазначив, що реєструється лише невелика частина таких випадків (14,8 %). Отже, зважаючи на результати опитування, можна зробити висновок, що в Україні офіційно реєструється приблизно половина діянь із ознаками незаконного полювання. Такий висновок сприяє подальшим роздумам у, принаймні, двох площинах: першій – про те, що незаконне полювання підтримує явище корупції в державі і другій – про обсяги зброї, яка перебуває на руках у населення (у тому числі й із порушенням правил дозвільної системи), що також може бути потенційно використана з метою незаконного полювання. За результатами вказаного опитування на запитання «Як Ви вважаєте, чи відбудеться збільшення випадків незаконного полювання у струк-

турі правопорушень проти довілля у зв'язку зі збільшенням обсягів зброї, яка знаходиться в обігу у населення України?» працівники Національної поліції майже одноставно (70,4 % респондентів) відповіли що «Так, це взаємопов'язані явища».

Таким чином, під час воєнного стану, не зважаючи на те, що відбувається зміна у структурі злочинності в державі, незаконне полювання залишається, на жаль, на своїх стабільних позиціях, навіть не зважаючи на заборону полювання в Україні загалом під час воєнного стану. Прогнозуючи подальші можливі статистичні зміни в реєстрації та обліку цих діянь, окрему увагу слід звернути на наявність на руках у населення зброї, у тому числі вогнепальної, що може використовуватися як знаряддя для незаконного полювання.

Список бібліографічних посилань

1. Про мисливське господарство та полювання : Закон України від 22.02.2000 р. № 1478-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1478-14#Text> (дата звернення: 19.03.2024).

2. Єдиний звіт про кримінальні правопорушення за січень-грудень 2022 року. URL : <https://gp.gov.ua/ua/posts/prozareyestrovani-kriminalni-pravoporushennya-ta-rezultati-yih-dosudovogo-rozsliduvannya-2> (дата звернення: 19.03.2024).

3. Єдиний звіт про кримінальні правопорушення за січень-грудень 2023 року. URL : <https://gp.gov.ua/ua/posts/prozareyestrovani-kriminalni-pravoporushennya-ta-rezultati-yih-dosudovogo-rozsliduvannya-2> (дата звернення: 19.03.2024).

4. Єдиний звіт про кримінальні правопорушення за січень-грудень 2021 року. URL : <https://gp.gov.ua/ua/posts/prozareyestrovani-kriminalni-pravoporushennya-ta-rezultati-yih-dosudovogo-rozsliduvannya-2> (дата звернення: 19.03.2024).